

2

PRODUCCIÓ CIENTÍFICA

La disminució dels recursos econòmics dedicats a la recerca i la innovació no té encara un efecte visible en la producció científica, que ha augmentat respecte al període previ analitzat. En termes quantitatius, les dades de SIR 2013 mostren que en el període 2007-2011 les universitats han generat més de la meitat de la producció científica de Catalunya, mentre els hospitals, principalment els adscrits a universitats, i centres de salut aporten un terç, altres centres de recerca (sector Govern) aporten el 16,3 % i les empreses privades el 0,2 %. Aquestes xifres mostren una variació notable respecte de les del període 2006-2010, amb un increment significatiu de l'aportació dels centres de recerca governamentals (del 7 % al 16,3 %) principalment per la visibilitat a SIR 2013 de centres del CSIC que tenen seu a Catalunya, i la consegüent pèrdua de pes de les universitats (del 57 % al 51 %) i del sector salut (del 36 % al 32,4 %).

L'alta productivitat dels investigadors de les universitats catalanes fa que ocupin de nou les primeres posicions en l'àmbit estatal. La mitjana de publicacions per investigador, equivalents a jornada completa, de l'any 2013 (1,23 publicacions) és superior a la dels dos informes anteriors (0,94 el 2011 i 1,18 el 2012) i se situa un 86 % per sobre de la resta de l'Estat (0,66).

Una dinàmica similar s'observa en la producció de tesis doctorals durant el curs acadèmic 2012-2013 (2.073), que presenta un increment del 33 % en els darrers cinc cursos. Aquesta dada posa de manifest l'alta capacitat formativa de personal investigador de les universitats en tots els àmbits de coneixement. El 37,3 % de les tesis han estat llegides per estrangers, xifra lleugerament superior a la de l'exercici anterior (35 %).

Des d'un punt de vista qualitatiu, d'una banda, el sistema de recerca català se situa, amb la Gran Bretanya i Bèlgica, dins del grup reduït de països que presenten un alt impacte de la seva producció amb un baix nivell de despesa en R+D, en relació amb el seu PIB. De l'altra, la producció científica de les universitats catalanes en relació amb la població i la riquesa generada (PIB), ocupa una bona posició a la Unió Europea i, finalment, si es té en compte l'impacte de les publicacions, les universitats de l'ACUP es troben en posicions destacades respecte al mapa d'universitats europees i mundials.

2.1 PUBLICACIONS I QUALITAT DE LA PRODUCCIÓ CIENTÍFICA

Taula 2. Visualització d'institucions catalanes de recerca segons producció científica i impacte. 2007-2011.

Institució	Producció científica (2007-2011)	Variació (%) prod. científica SIR 2013-SIR 2012	Impacte mitjà normalitzat
Universitat de Barcelona	16.913	8,3 %	1,49
Universitat Autònoma de Barcelona	14.624	11,0 %	1,43
Universitat Politècnica de Catalunya	12.302	9,5 %	1,20
Hospital Clínic i Provincial de Barcelona	6.378	6,7 %	2,11
Universitat Rovira i Virgili	4.188	10,4 %	1,40
Universitat Pompeu Fabra	4.002	18,3 %	1,50
Hospital Universitari Vall d'Hebron	3.654	1,2 %	1,81
Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer	2.968	17,5 %	2,16
Universitat de Girona	2.639	15,8 %	1,32
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau	2.612	3,5 %	1,51
Centro de Investigación Biomédica en Red de Epidemiología y Salud Pública	2.364	41,5 %	1,70
Hospital del Mar	2.237	11,1 %	1,75
Centro de Investigación y Desarrollo Pascual Vila	2.192	-	1,48
Hospital Universitari de Bellvitge	2.057	9,5 %	1,49
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol	1.947	6,7 %	1,94
Universitat de Lleida	1.885	6,3 %	1,25
Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques	1.787	-	2,34
Centro Nacional de Microelectrónica	1.531	-	1,35
Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries	1.443	14,3 %	1,49
Institut d'Investigació Biomèdica de Bellvitge	1.269	24,2 %	2,17
Centro de Investigación Biomédica en Red de Enfermedades Hepáticas y Digestivas	1.261	53,0 %	1,78
Institut de Ciència de Materials de Barcelona	1.103	-	1,56
Centre Mediterrani d'Investigacions Marines i Ambientals	1.069	-	1,53
Hospital de Sant Joan de Déu d'Esplugues de Llobregat	1.041	8,8 %	1,23
Institut d'Estudis Espacials de Catalunya	1.039	14,6 %	2,76
Institut de Ciències Fotòniques	1.038	19,0 %	2,25
Institut Català d'Oncologia	1.037	1,4 %	2,88
Institut de Química Avançada de Catalunya	977	-	1,28
Institut de Ciències del Mar	924	-	1,55

“ La producció científica de Catalunya, encapçalada per les universitats, ha representat el 0,7 % del món. El 43 % s’ha fet amb col·laboració internacional. ”

Institució	Producció científica (2007-2011)	Variació (%) prod. científica SIR 2013-SIR 2012	Impacte mitjà normalitzat
Corporació Sanitària Parc Taulí	909	9,1 %	1,25
Institut de Recerca Biomèdica	831	13,4 %	1,38
Universitat Ramon Llull	825	14,4 %	0,97
Institut de Ciències de l'Espai	790	-	3,26
Centre de Regulació Genòmica	779	18,6 %	2,29
Institut de Física d'Altes Energies	700	2,6 %	2,48
Institut de Microelectrònica de Barcelona	700	-	1,40
Centre Tecnològic de Telecomunicacions de Catalunya	685	21,2 %	1,35
Institut Català d'Investigació Química	678	6,9 %	2,36
Barcelona Supercomputing Center	654	21,3 %	1,71
Hospital Universitari de Girona Dr. Josep Trueta	637	7,6 %	1,89
Institut de Diagnosi Ambiental i Estudis de l'Aigua	594	-	1,97
Institut Català de la Salut	593	8,8 %	0,95
Centre d'Estudis Avançats de Blanes	571	-	1,55
Institut Català de Nanotecnologia	568	34,6 %	2,19
Universitat Oberta de Catalunya	565	37,1 %	0,94
Hospital Mútua de Terrassa	482	-	1,72
Centro de Investigación Biomédica en Red de Diabetes y Enfermedades Metabólicas Asociadas	456	46,2 %	1,75
Centre de Visió per Computador	440	-	1,04
Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental	439	-	2,39
Institut de Bioenginyeria de Catalunya	421	55,9 %	1,38
Agència de Salut Pública de Barcelona	407	-	1,15
Centre d'Investigació en Nanociència i Nanotecnologia	398	-	2,26
Institut d'Investigació Sanitària Pere Virgili	340	111,2 %	1,71
Institut de Recerca Hospital Universitari Vall d'Hebron	282	-	1,60
Fusion for Energy	222	-	1,47

Taula 3. Visualització de les universitats espanyoles segons impacte i producció científica. 2007-2011.

Universitat	Impacte mitjà normalitzat	Producció científica (2007-2011)
Pompeu Fabra	1,50	4.002
Barcelona	1,49	16.913
Autònoma de Barcelona	1,43	14.624
Rovira i Virgili	1,40	4.188
Cantàbria	1,36	3.985
Girona	1,32	2.639
Jaume I	1,32	2.477
València	1,30	11.911
Autònoma de Madrid	1,30	11.610
Illes Balears	1,30	3.180
Oviedo	1,26	5.979
Burgos	1,26	895
Lleida	1,25	1.885
Saragossa	1,23	8.568
Còrdova	1,23	3.516
Santiago de Compostel·la	1,22	7.492
Politécnica de Catalunya	1,20	12.302
Granada	1,19	10.239
Politécnica de València	1,19	9.699
Vigo	1,18	5.061
Castella-la Manxa	1,16	5.340
Navarra	1,16	4.870
Miguel Hernández	1,16	2.885
País Basc	1,15	8.443
Huelva	1,14	1.412
Múrcia	1,13	4.863
Pública de Navarra	1,13	2.120
Sevilla	1,12	8.841

Universitat	Impacte mitjà normalitzat	Producció científica (2007-2011)
Alacant	1,12	4.040
Rey Juan Carlos	1,12	2.915
Jaén	1,11	2.327
La Laguna	1,10	3.907
Salamanca	1,08	4.435
Pablo de Olavide	1,08	1.593
Complutense de Madrid	1,07	14.499
Almeria	1,06	2.019
Politécnica de Cartagena	1,05	1.813
Màlaga	1,04	4.435
Extremadura	1,04	3.372
Lleó	1,02	1.580
Carlos III de Madrid	1,01	4.552
Politécnica de Madrid	0,99	9.099
La Rioja	0,99	820
Ramon Llull	0,97	825
Cadis	0,97	2.080
Oberta de Catalunya	0,94	565
Alcalá	0,93	3.897
Valladolid	0,92	4.254
Las Palmas de Gran Canaria	0,92	2.104
Deusto	0,87	376
Cardenal Herrera CEU	0,86	433
La Corunya	0,85	2.778
San Pablo CEU	0,82	569
Nacional d'Educació a Distància	0,80	2.119

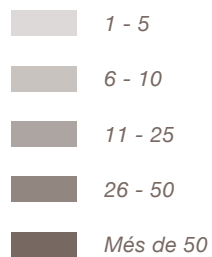
“ La qualitat de la producció científica de les universitats públiques catalanes, amb un impacte superior a la mitjana mundial, fa que ocupin les primeres posicions en el conjunt d'universitats de l'Estat. ”

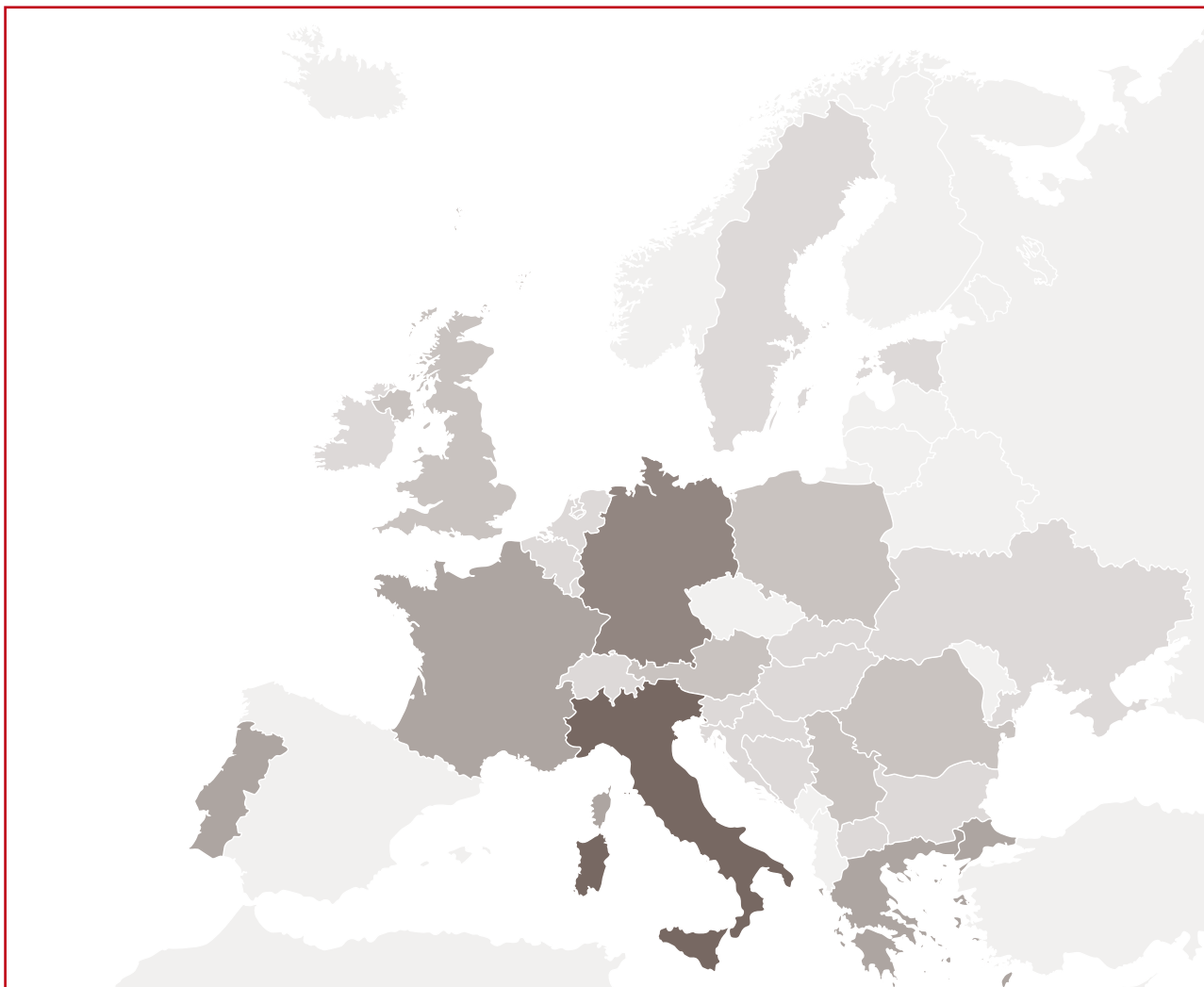
Mapa 1. Tesis llegides segons origen dels estudiants estrangers. Curs 2012-13.

Font: UNEIX i UOC.

Nombre de tesis

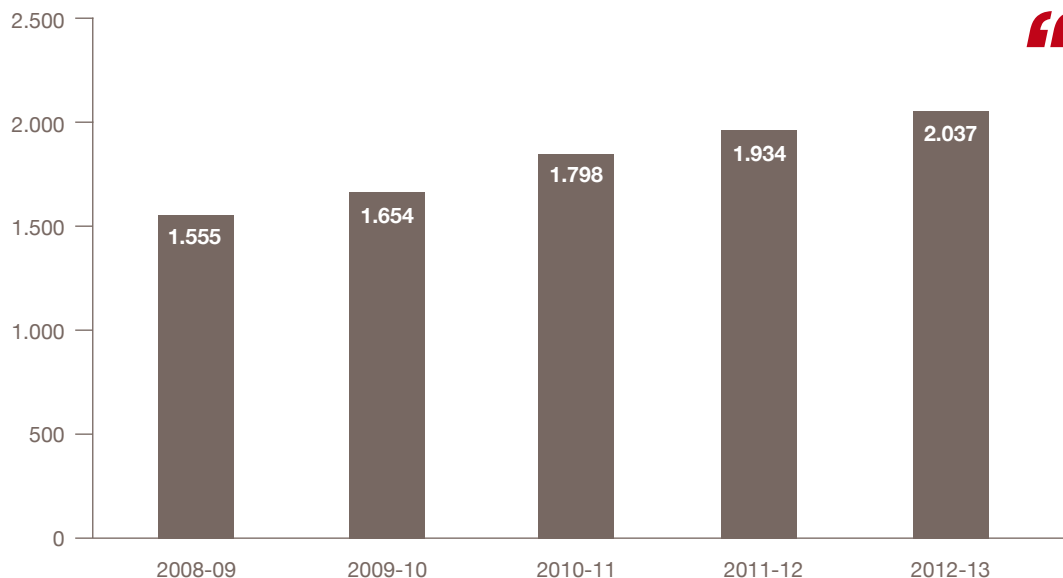

“ El 37,3 % de les tesis doctorals (774) del curs 2012-2013 foren llegides per alumnes provinents de l'estranger, especialment de l'Amèrica Llatina (417) i la UE (213). ”

El resultat de la formació per a la recerca: la tesi doctoral

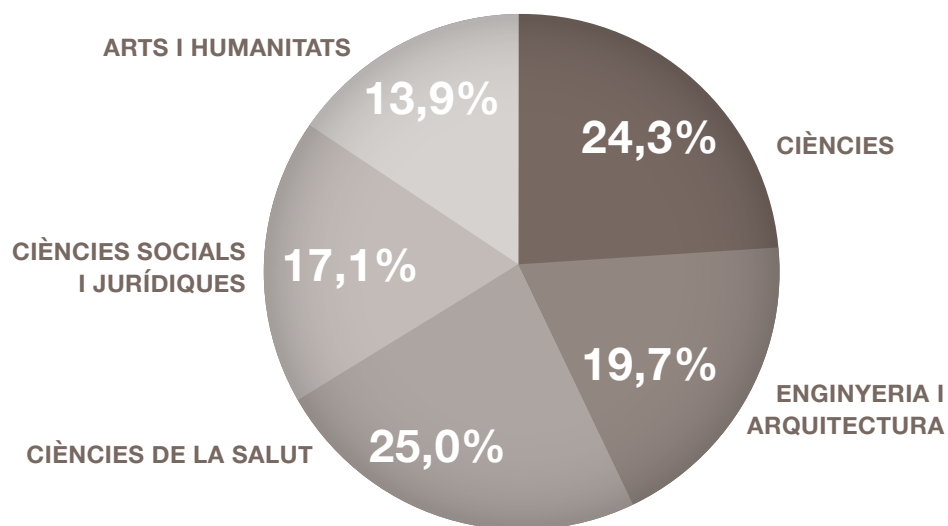
Gràfic 10. Tesis doctorals llegides a les universitats públiques catalanes del curs 2008-09 al 2012-13.

“ Es manté el creixement observat en anys anteriors en el nombre de tesis doctorals llegides, amb un increment del 33 % en els darrers cinc cursos. ”

Font: UNEIX i UOC.

Gràfic 11. Tesis doctorals llegides per àmbit de coneixement. Curs 2012-13.

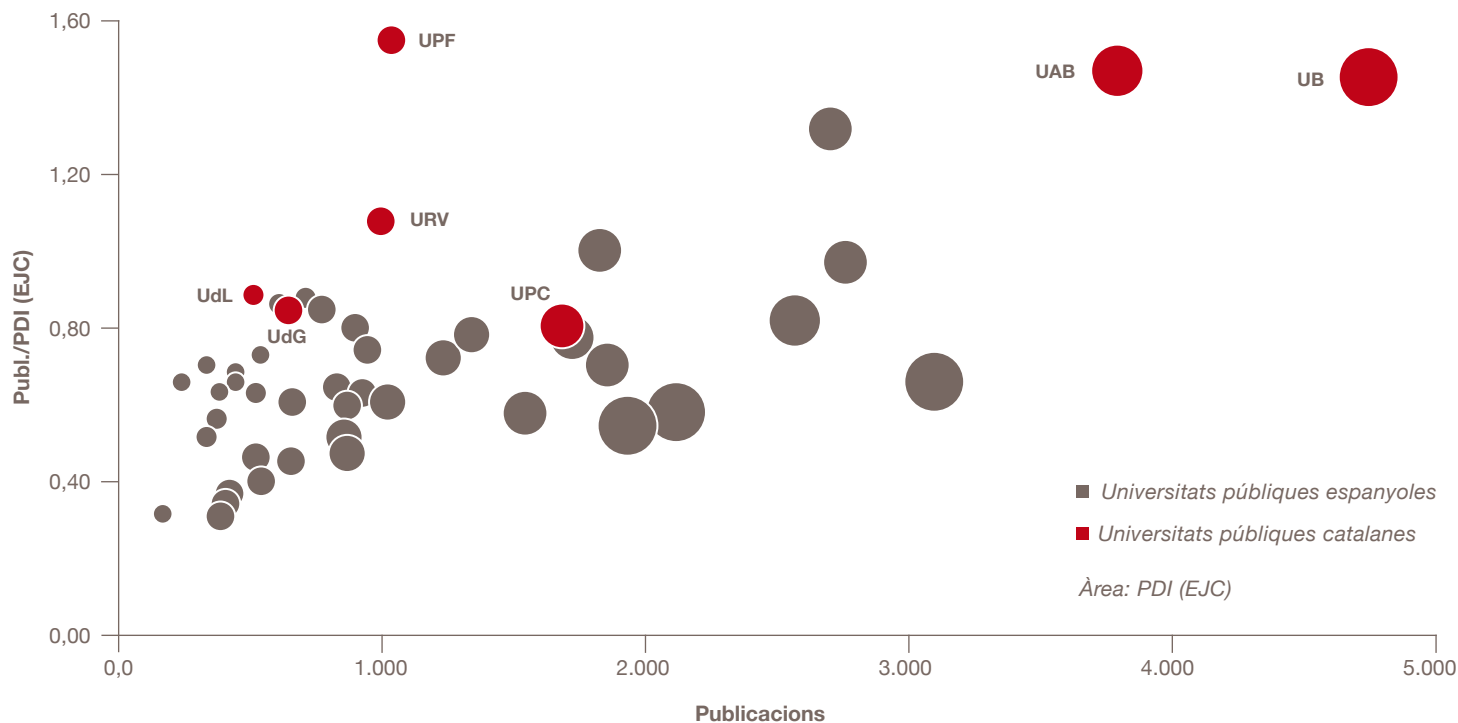

“ Els àmbits de ciències i ciències de la salut, amb una contribució equivalent, suposen la meitat de les tesis doctorals llegides a les universitats públiques catalanes. ”

Font: UNEIX i UOC.

2.2 PRODUCCIÓ CIENTÍFICA I EFICIÈNCIA

Gràfic 12. Publicacions per personal docent i investigador (EJC) de les universitats públiques espanyoles. Any 2013.

Font: Elaboració pròpia a partir de Web of Science, data d'extracció: 30/04/2014. Les dades del PDI (EJC) s'han obtingut del Sistema Integrat d'Informació Universitària (SIIU), data de referència: 31/12/2012. Indicadors de recerca i innovació de les universitats públiques catalanes, edicions 2012 i 2013.

Nota: Evolució de la ràtio de publicacions per personal docent i investigador (EJC)

	2011	2012	2013
Universitats públiques catalanes	0,94	1,18	1,23
Universitats públiques espanyoles	0,58	0,68	0,75
Universitats de l'Estat menys Catalunya	0,52	0,60	0,66

“ La productivitat del personal docent i investigador de les universitats públiques catalanes duplica la de les universitats de la resta de l'Estat. ”

Taula 4. Publicacions per personal docent i investigador doctor a temps complet. Any 2013.

Universitat	Publicacions	PDI doctor a temps complet	Publicacions / PDI doctor a temps complet
Autònoma de Barcelona	3.795	1.440	2,64
Pompeu Fabra	1.042	436	2,39
Barcelona	4.752	2.324	2,04
Rovira i Virgili	998	535	1,87
Girona	1.697	1.407	1,21
Politécnica de Catalunya	652	549	1,19
Lleida	519	450	1,15
Oberta de Catalunya	101	194	0,52
Total	13.556	7.335	1,85

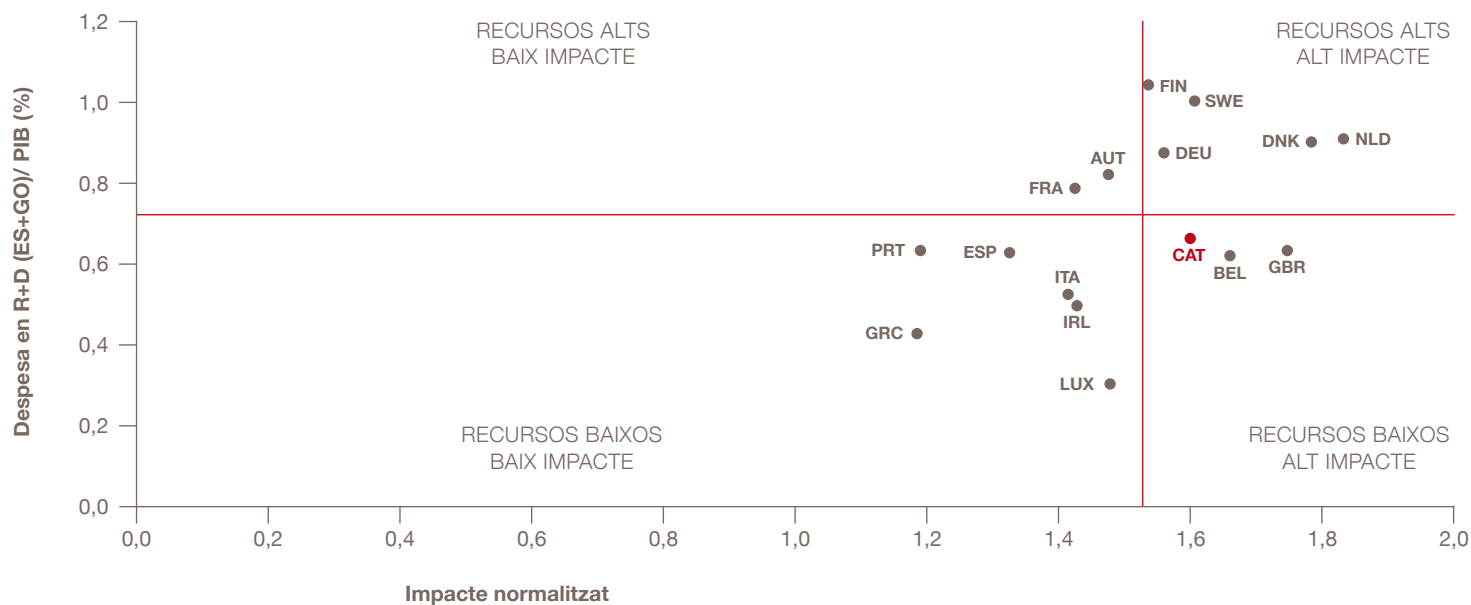
Font: UNEIX i UOC, 2012 (PDI doctor) i Web of Science, 2013 (publicacions).

Indicadors de recerca i innovació de les universitats públiques catalanes, edicions 2012 i 2013.

Nota: Evolució de la ràtio de publicacions per personal docent i investigador doctor a temps complet

	2011	2012	2013
Universitats públiques catalanes	1,51	1,66	1,85

Gràfic 13. Despesa en R+D (educació superior i govern) respecte el PIB i impacte de la producció científica als països de la UE-15. 2007-2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Informe mundial SIR 2013 (impacte normalitzat) i Eurostat (% despesa R+D sobre el PIB).

“ Gran eficiència de la recerca, amb un alt impacte en el context de la UE-15 malgrat una despesa en R+D per sota de la mitjana. ”

Taula 5. Distribució de la producció científica i l'impacte per sectors d'activitat als països de la UE-15, ordenats per impacte mitjà normalitzat. 2007-2011.

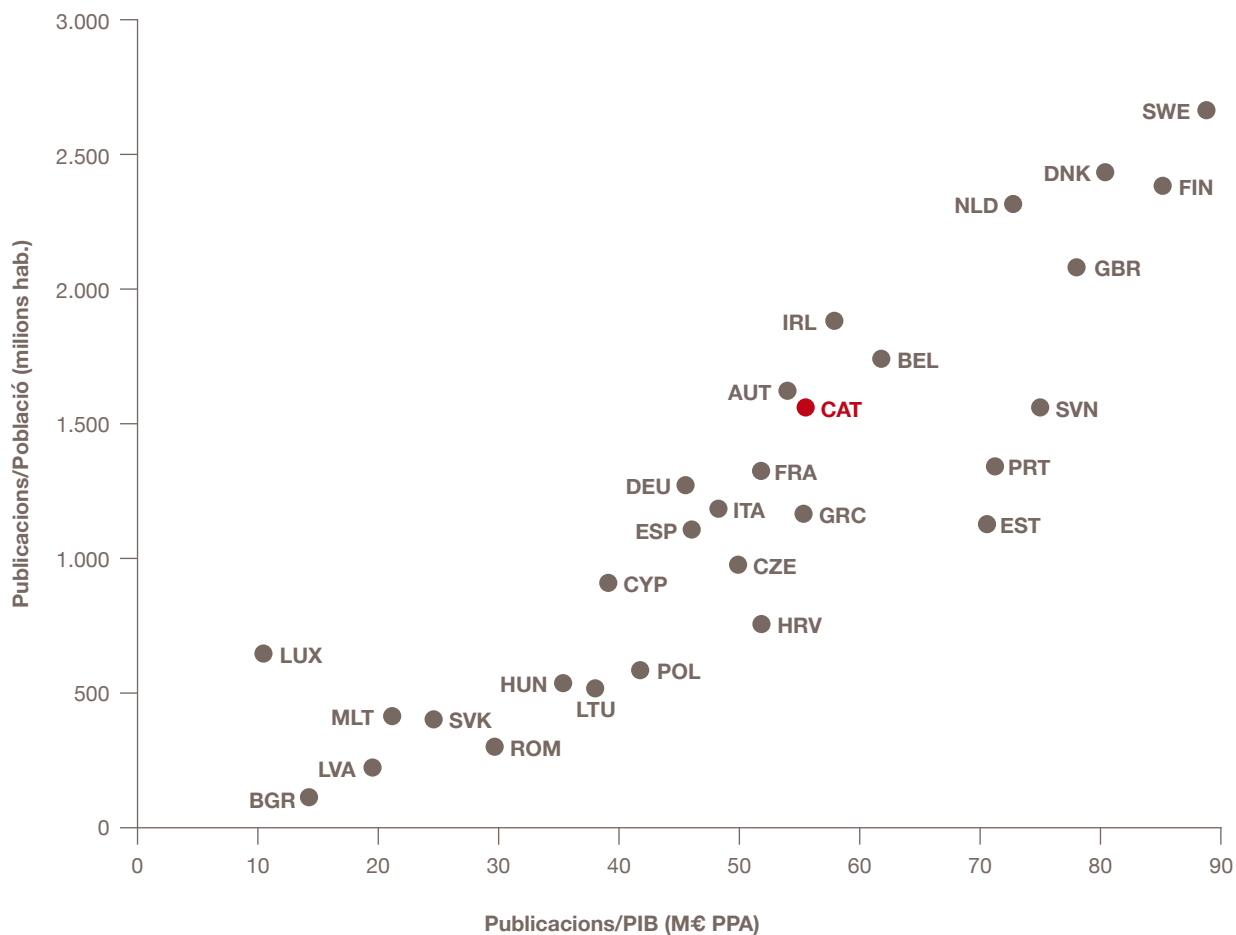
País	Universitats i institucions d'ensenyament superior		Hospitals i centres de recerca en salut		Instituts R+D depenents del Govern	
	Publicacions	Impacte mitjà	Publicacions	Impacte mitjà	Publicacions	Impacte mitjà
Països Baixos	193.667	1,82	25.903	1,98	22.598	1,74
Dinamarca	67.506	1,71	16.464	2,06	2.377	1,72
Regne Unit	654.938	1,70	119.553	1,95	30.866	1,83
Bèlgica	95.695	1,59	19.010	1,99	9.794	1,53
Suècia	124.695	1,55	24.124	1,91	1.304	1,41
Alemanya	537.410	1,49	28.371	1,66	283.767	1,69
Finlàndia	64.444	1,44	17.227	1,94	5.359	1,66
Luxemburg	1.643	1,48	-	-	-	-
Àustria	69.218	1,44	1.054	1,91	7.366	1,71
Irlanda	42.384	1,43	7.081	1,48	1.405	1,37
França	438.644	1,36	161.996	1,68	458.865	1,41
Itàlia	364.077	1,39	62.599	1,71	109.517	1,33
Portugal	72.685	1,18	4.901	1,10	7.013	1,37
Grècia	67.334	1,17	8.258	1,04	9.429	1,37
UE-15 sense Espanya	2.794.340	1,52	496.541	1,79	949.660	1,51
Espanya	261.345	1,19	106.799	1,47	117.183	1,51
UE-15	3.055.685	1,49	603.340	1,73	1.066.843	1,51
Nre. institucions	537		291		471	
Producció mitjana	203.712		43.096		76.203	
Catalunya	57.943	1,38	36.767	1,87	18.515	1,78
%CAT/UE-15	1,90%		6,09%		1,74%	
Nre. institucions	9		24		21	
Producció mitjana	6.438		1.532		882	

R+D empreses		D'altres		Agregat de publicacions	Impacte mitjà global
Publicacions	Impacte mitjà	Publicacions	Impacte mitjà		
3.105	1,87	-	-	245.273	1,83
1.112	2,69	-	-	87.459	1,79
7.046	2,13	1.522	1,69	813.925	1,75
5.755	2,05	-	-	130.254	1,66
2.630	1,86	-	-	152.753	1,61
12.169	1,50	1.208	1,17	862.925	1,56
-	-	3.967	1,21	90.997	1,54
-	-	-	-	1.643	1,48
-	-	-	-	77.638	1,48
-	-	-	-	50.870	1,44
9.250	1,32	3.736	1,56	1.072.491	1,43
1.447	1,52	1.806	1,85	539.446	1,42
-	-	573	1,16	85.172	1,19
-	-	-	-	85.021	1,18
42.514	1,72	12.812	1,45	4.295.867	1,55
222	1,47	-	-	485.549	1,33
42.736	1,72	12.812	1,45	4.781.416	1,53
30		10			
4.748		2.135			
222	1,47	-	-	113.447	1,60
0,52%				2,37%	
1					
222					

“ El sistema de recerca de Catalunya té un impacte mitjà un 60 % superior a la mitjana mundial i se situa en sisena posició dins la UE-15, sis punts percentuals per sobre de les dades de l’informe anterior. ”

Font: Elaboració pròpia a partir de l’Informe mundial SIR 2013.

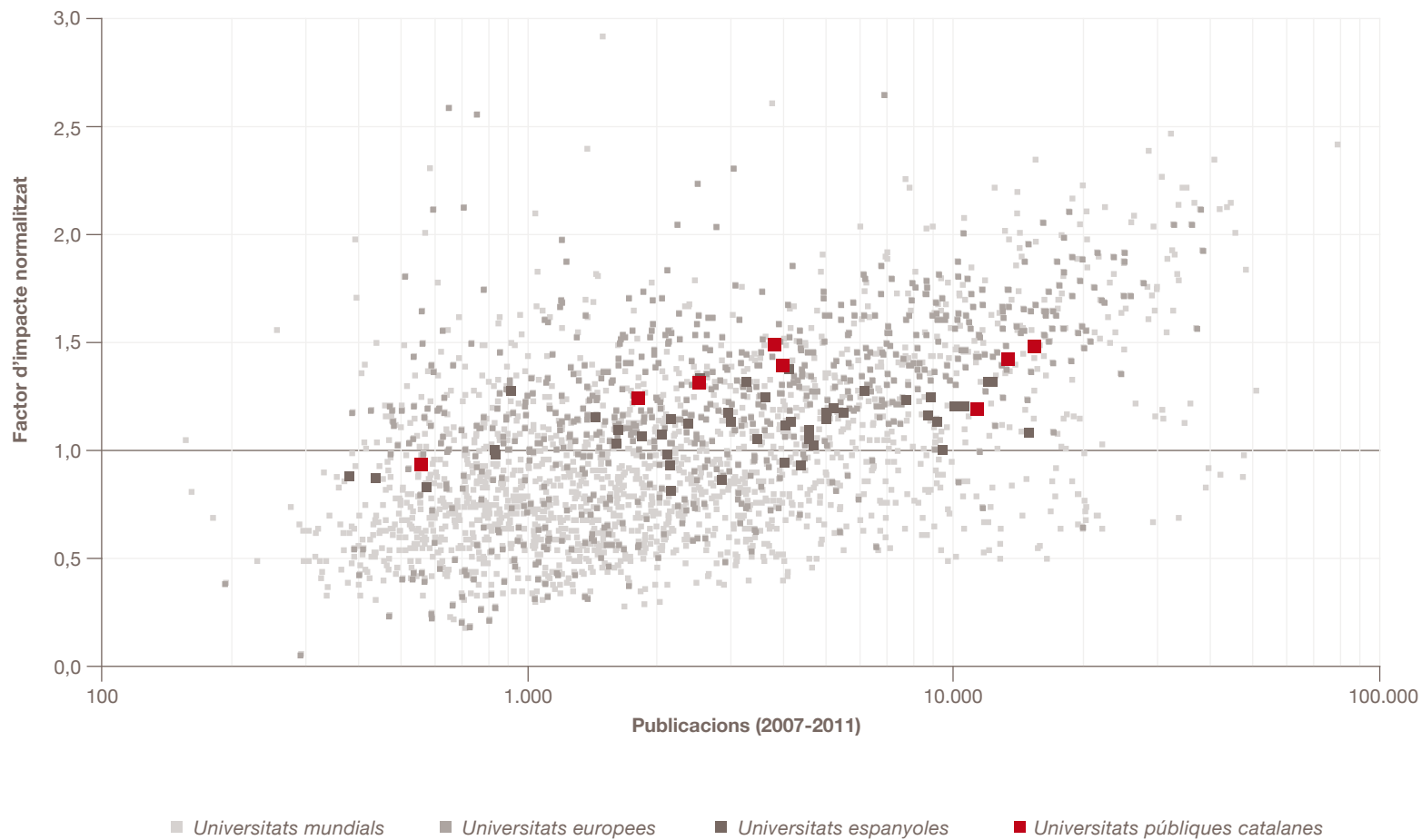
Gràfic 14. Producció científica de l'educació superior en relació a la població i al PIB als països de la Unió Europea. 2007-2011 (mitjana anual).

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Informe mundial SIR 2013 (publicacions). Eurostat (PIB i població).

“ La producció científica de les universitats públiques catalanes se situa en una posició avançada dins la Unió Europea, tant en relació amb la població com amb el PIB. ”

Gràfic 15. Mapa de les universitats del món segons producció científica i impacte. 2007-2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Informe mundial SIR 2013.

“ Les universitats públiques catalanes ocupen posicions destacades en producció científica i, especialment, en impacte, en el context europeu i mundial. ”